

Yttrande

Diarienummer N609-1839/23

Handläggare: Elisabet Sandström

Yttrande över granskning av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck

Bakgrund

Under 2023 har stadsrevisionen granskat stadens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck rörande barn och unga. Granskningen syftade till att bedöma om förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, socialnämnden Hisingen och socialnämnden Nordost bedriver ett ändamålsenligt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Stadsrevisionen lämnar efter granskningen följande rekommendationer till grundskolenämnden:

1. *Nämnden rekommenderas att säkerställa att personalen får kompetensutveckling i vad hedersrelaterat våld och förtryck innebär.*
2. *Nämnden rekommenderas att säkerställa att det vidtas adekvata åtgärder om det framkommer att personal upprätthåller hedersnormer och inte främjar mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar.*
3. *Nämnden rekommenderas att upprätta rutiner för hur personalen kan upptäcka och hur de ska agera vid misstanke om en elev är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck.*
4. *Nämnden rekommenderas att följa upp och utvärdera arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.*

Planerade och genomförda åtgärder

Förvaltningen delar i stort revisionens bedömning om de rekommendationer som lämnats. Rekommendation nummer 2 som handlar om att säkerställa att det vidtas adekvata åtgärder om det framkommer att personal upprätthåller hedersnormer och inte främjar mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar menar grundskoleförvaltningen ligger helt i linje med gällande arbetssätt och rutiner. Förvaltningen ser därför inte anledning att vidta ytterligare generella åtgärder inom personalområdet. Det ligger i varje chefsansvar att tydligt markera och vidta nödvändiga åtgärder i de fall personal inte agerar i enlighet med den värdegrund verksamheten vilar på.¹

¹ Stöds bland annat av Grundskoleförvaltningens rutin för hantering av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier

Kompetensutveckling i vad hedersrelaterat våld och förtryck innebär

Det är personalen som har relation med eleverna som har bäst möjligheter att identifiera varningstecken som kan tyda på att en elev är utsatt för hedersrelaterat våld eller förtryck. För att stärka personalens kompetens inom området kommer förvaltningen under innevarande år att synliggöra de stödresurser och stödmaterial som redan nu finns att tillgå inom förvaltningen och staden. Det handlar till exempel om att tillgängliggöra information och utbildningsmaterial på digitala navet, sprida information samt bjuda in de resurser som finns i staden och i regionen till rektorsnätverk för att presentera existerande informationsmaterial och kompetenshöjande insatser som finns att tillgå. Ett exempel på tillgänglig kompetenshöjande insats är den interaktiva webbutbildning för lärare och socialsekreterare som nu finns att tillgå via Lärarakademin, grundskoleförvaltningens plattform för lärares kompetensutveckling. Syftet med webbutbildningen är att öka berörda yrkesgruppers kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck.

Utifrån ett tidigare nämnduppdrag från 2022 driver förvaltningen ett pilotprojekt inspirerad av Angeredsgymnasiet arbete. Syftet med piloten är att stärka personalen och elevernas kompetens och förståelse för vad hedersrelaterat våld är och hur det kan ta sig uttryck. Projektet tar ett bredare grepp kring sexualitet, samtycke, relationer och makt, kopplat till heder. Piloten omfattar tre skolor där arbetsmodellen går ut på att en tvärprofessionell arbetsgrupp på skolan först får kompetensförstärkning i frågan för att sedan ha interaktiva lektioner med elever i årskurs åtta under en termin.

Utifrån utvärdering av årets insatser, undersöker förvaltningen att inför 2025 skapa en sammanhållen insats med ett bredare perspektiv kopplat till det systematiska värdegrundsarbetet.

Rutiner för hur personalen kan upptäcka och hur de ska agera vid misstanke om en elev är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck

Alla som jobbar inom grundskoleförvaltningen ska vid misstanke eller kännedom om att ett barn far illa anmäla detta till socialtjänsten enligt 14 kap.1 § socialtjänstlagen (2001:453). Information till vårdnadshavare görs i samband med att anmälan görs, men inte vid anmälningar om oro som rör våld, heder eller sexuella övergrepp. Därtill finns övergripande och, på varje skola, lokala rutiner för hur närvaroregistrering och uppföljning sker, för att snabbt kunna agera på elevs frånvaro. Grundskoleförvaltningen kompletterar nu befintliga strukturer med en rutin som syftar till att förbättra möjligheterna att uppmärksamma och stödja elever som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Implementering av rutinen kommer att påbörjas hösten 2024. Elevhälsans respektive pedagogers roll kommer att beskrivas i rutinen. Information om rutinen och tillhörande stöd kommer att ingå i årshjul för elevhälsan lokalt på skolorna liksom årshjul för de nätverk för professionsutveckling för skolsköterskor och kuratorer som finns inom förvaltningen.

Uppföljning och utvärdering av arbetet

Fortsatt uppföljning av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck kommer att ske inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete inom läroplansområdet normer och värden.

Uppföljning av åtgärder och fortsatt utveckling med anledning av revisionens granskning kommer att ske inom ramen för nämndens planering- och uppföljningsprocess, genom delårsuppföljningen samt som del i arbetet inför nämndens samlade riskbild och intern kontrollplan.

Bedömning

De planerade åtgärderna bedöms svara upp mot de rekommendationer som lämnats av revisionen genom stärkt kompetens, tydliga och vägledande rutiner då personal upplever oro för att en elev far illa.